

IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2018/1136**z dne 10. avgusta 2018****o ukrepih za zmanjšanje tveganja in poostrenih biovarnostnih ukrepih ter sistemih zgodnjega odkrivanja glede tveganj, ki jih pomenijo divje ptice za prenos virusov visokopatogene aviarnе influence na perutnino***(notificirano pod dokumentarno številko C(2018) 5243)***(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive Sveta 2005/94/ES z dne 20. decembra 2005 o ukrepih Skupnosti za obvladovanje aviarnе influence in razveljavitvi Direktive 92/40/EGS ⁽¹⁾ ter zlasti člena 3 in člena 63(3) Direktive,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Aviarna influenza je kužna virusna bolezen pri pticah, vključno s perutnino. Okužbe domače perutnine z virusi aviarnе influence povzročajo dve glavni obliki navedene bolezni, ki se ločita po virulenci virusa. Nizkopatogena oblika na splošno povzroča samo blage simptome, medtem ko visokopatogena oblika povzroča visoko umrljivost pri večini vrst perutnine. Navedena bolezen lahko resno vpliva na zdravje domačih in divjih ptic ter donosnost gojenja perutnine.
- (2) Direktiva 2005/94/ES določa minimalne ukrepe za obvladovanje, ki se izvajajo v primeru izbruha navedene bolezni pri perutnini ali drugih pticah v ujetništvu, in tudi nekatere preventivne ukrepe glede sistematičnega nadzora in zgodnjega odkrivanja aviarnе influence.
- (3) Znano je, da so divje ptice, zlasti vodne ptice selivke, naravni gostitelji za viruse nizkopatogene aviarnе influence, ki jih med sezonskimi selitvami običajno prenašajo, ne da bi kazale znake navedene bolezni. Od leta 2005 pa je dokazano, da virusi visokopatogene aviarnе influence (HPAI) podtipa H5 lahko okužijo ptice selivke, te pa jih lahko razširijo prek velikih razdalj med kontinenti.
- (4) Prisotnost virusov aviarnе influence, zlasti virusov visokopatogene aviarnе influence, pri divjih pticah pomeni stalno grožnjo za neposreden in posreden vnos teh virusov na gospodarstva, kjer se goji perutnina ali druge ptice v ujetništvu, zlasti med sezonskimi premiki ptic selivk, in tveganje poznejšega širjenja virusov z okuženega na druga gospodarstva, kar lahko povzroči znatno gospodarsko izgubo.
- (5) Evropska agencija za varnost hrane (v nadaljnjem besedilu: agencija EFSA) je 14. septembra 2017 sprejela obsežno znanstveno mnenje o aviarni influenci ⁽²⁾, v katerem potrjuje, da strogo izvajanje biovarnostnih ukrepov igra ključno vlogo pri preprečevanju širjenja virusov visokopatogene aviarnе influence z divjih ptic na perutnino in druge ptice v ujetništvu (v nadaljnjem besedilu: mnenje agencije EFSA iz leta 2017).
- (6) V mnenju agencije EFSA iz leta 2017 so našteti najpomembnejši biovarnostni ukrepi, ki se morajo stalno uporabljati v različnih sistemih gojenja perutnine, tudi na malih kmetijah. Prav tako je v njem navedeno, da se nekatera splošna načela biovarnosti uporabljajo na vseh gospodarstvih s perutnino, pri čemer pa je za kar najboljšo zaščito treba upoštevati edinstvene značilnosti posameznega gospodarstva na podlagi strokovnih nasvetov.
- (7) V mnenju agencije EFSA iz leta 2017 so bila ocenjena in ugotovljena tveganja za vnos virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstva s perutnino, na primer gojenje domačih rac in gosi z drugimi vrstami perutnine, ter tveganja, povezana z določenimi dejavnostmi, kot je izpuščanje perutnine za obnovo populacije divjih ptic; prav tako so bili predlagani ukrepi za zmanjšanje teh tveganj.

⁽¹⁾ ULL 10, 14.1.2006, str. 16.⁽²⁾ EFSA Journal 2017;15(10):4991.

- (8) V mnenju agencije EFSA iz leta 2017 je bilo ugotovljeno, da je pasivni nadzor nad divjimi pticami najučinkovitejši način za zgodnje odkrivanje prisotnosti virusov visokopatogene aviarnе influence pri divjih pticah, kadar so okužbe z virusi visokopatogene aviarnе influence povezane s smrtnostjo; priporočeno je bilo vzorčenje in laboratorijsko testiranje ciljnih vrst divjih ptic. Nato je agencija EFSA v svojem znanstvenem poročilu o aviarni influenci, odobrenem 18. decembra 2017, ⁽¹⁾ objavila seznam ciljnih vrst divjih ptic.
- (9) Agencija EFSA je v znanstvenem poročilu o aviarni influenci, odobrenem 22. marca 2018, ⁽²⁾ navedla, da niso bili sporočeni primeri okužbe ljudi zaradi virusa A(H5N8) ali novih virusov A(H5N5) in A(H5N6), ki predstavljajo preureditev klada 2.3.4.4 virusov A(H5) z lokalnimi evropskimi virusi, ki so darovali gen N5 ali N6. Za viruse A(H5N8), A(H5N5) in A(H5N6) se šteje, da so pretežno prilagojeni aviarnim vrstam.
- (10) V mnenju agencije EFSA iz leta 2017 je bilo ugotovljeno tudi, da bi bilo lahko v določenih epidemioloških razmerah primerno, da države članice začasno okrepijo nekatere preventivne ukrepe v okolici kraja s potrjeno okužbo divje ptice ali njenih iztrebkov z virusi visokopatogene aviarnе influence, zlasti da bi ocenile, ali je prišlo do prenosa na gospodarstva s perutnino in ali se biovarnostni ukrepi učinkovito izvajajo za preprečevanje vnosa virusov.
- (11) Da bi ukrepe iz tega sklepa ciljno usmerili na populacije ptic, pri katerih je največje tveganje za okužbo z aviarno influenco, in zagotovili njihovo učinkovitost, bi bilo treba nekatere preventivne ukrepe ciljno usmeriti na gospodarstva, ki gojijo perutnino.
- (12) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/263 ⁽³⁾ določa zmanjšanje tveganja in poostrene biovarnostne ukrepe za zmanjšanje tveganja prenosa virusov visokopatogene aviarnе influence z divjih ptic na perutnino s preprečevanjem neposrednih in posrednih stikov med temi populacijami ter od držav članic zahteva, da na svojem ozemlju opredelijo območja z izrazitim tveganjem za vnos virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstva s perutnino in drugimi pticami v ujetništvu (v nadaljnjem besedilu: območja z visokim tveganjem), pri čemer morajo med drugim upoštevati epidemiološke razmere in posebne dejavnike tveganja. Navedeni izvedbeni sklep se je uporabljal do 30. junija 2018.
- (13) Ukrepe iz Izvedbenega sklepa (EU) 2017/263 bi bilo zato treba pregledati in prilagoditi, pri tem pa upoštevati trenutne epidemiološke razmere pri perutnini, drugih pticah v ujetništvu in divjih pticah v Uniji in tretjih državah, v katerih bi lahko obstajalo tveganje, mnenje agencije EFSA iz leta 2017 in poznejša znanstvena poročila o aviarni influenci ter izkušnje držav članic pri izvajanju ukrepov iz navedenega izvedbenega sklepa.
- (14) Zato bi bilo treba glede na stalno grožnjo prenosa virusov visokopatogene aviarnе influence z okuženih divjih ptic in tveganje izbruhov na gospodarstvih s perutnino ali drugimi pticami v ujetništvu v tem sklepu določiti posodobljene ukrepe, pri tem pa upoštevati rezultate pregleda Izvedbenega sklepa (EU) 2017/263.
- (15) Izkušnje, pridobljene pri izvajanju ukrepov iz Izvedbenega sklepa (EU) 2017/263, kažejo, da so potrebna nekatera odstopanja od ukrepov za zmanjšanje tveganja in poostrenih ukrepov biološke varnosti, da bi posamezne države članice lahko te ukrepe prilagodile spreminjajočim se epidemiološkim razmeram.
- (16) Ukrepi iz tega sklepa so v skladu z mnenjem Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta sklep določa ukrepe za zmanjšanje tveganja, nekatere poostrene biovarnostne ukrepe in sisteme zgodnjega odkrivanja glede tveganj, ki jih divje ptice pomenijo za vnos virusov visokopatogene aviarnе influence (HPAI) na gospodarstva, ter ukrepe za ozaveščanje lastnikov in drugih udeležencev v perutninskem sektorju o navedenih tveganjih in nujnosti izvajanja ali poostritve biovarnostnih ukrepov na njihovih gospodarstvih.

⁽¹⁾ EFSA Journal 2017;15(12):5141.

⁽²⁾ EFSA Journal 2018;16(3):5240.

⁽³⁾ Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2017/263 z dne 14. februarja 2017 o zmanjšanju tveganja in poostrenih ukrepih biološke varnosti in sistemih zgodnjega odkrivanja glede tveganj, ki jih pomenijo divje ptice za prenos virusov visokopatogene aviarnе influence na perutnino (UL L 39, 16.2.2017, str. 6).

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tem sklepu se uporabljajo opredelitve pojmov iz člena 2 Direktive 2005/94/ES.

Člen 3

Opredelitev območij z visokim tveganjem za vnos in širjenje virusov visokopatogene aviarnе influence

1. Države članice na svojem ozemlju opredelijo območja z izrazitim tveganjem za vnos virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstva (v nadaljnjem besedilu: območja z visokim tveganjem), pri tem pa upoštevajo:

- (a) dejavnike tveganja za vnos virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstva, zlasti glede:
 - (i) geografske lokacije na območjih držav članic, skozi katera ptice selivke potujejo ali na katerih počivajo med selitvenimi premiki po vstopu v Unijo, zlasti po severovzhodnih in vzhodnih selitvenih poteh;
 - (ii) njihove bližine z mokrišči, ribniki, močvirji, jezери, rekami ali morjem, kjer se lahko zbirajo ali počivajo ptice selivke, zlasti tiste iz redov plojkokljunov (Anseriformes) in pobrežnikov (Charadriiformes);
 - (iii) njihove geografske lokacije na območjih z visoko gostoto ptic selivk, zlasti vodnih ptic;
 - (iv) perutnine iz proste reje, pri kateri stika med divjimi pticami in perutnino ni mogoče preprečiti ali zadostno nadzorovati;
 - (v) sedanjih in preteklih odkritij virusov visokopatogene aviarnе influence pri perutnini, drugih pticah v ujetništvu in divjih pticah;
 - (b) dejavnike tveganja za širjenje virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstvih in med njimi, zlasti kadar:
 - (i) se gospodarstvo nahaja na območju z visoko gostoto gospodarstev, zlasti takih, ki gojijo race in gosi ter katero koli perutnino, ki ima dostop do površin na prostem,
 - (ii) je intenzivnost premikov vozil, ki prevažajo perutnino, in oseb na gospodarstvih ali z njih visoka ter so drugi neposredni in posredni stiki med gospodarstvi številni;
 - (c) ocene tveganja in znanstvene nasvete agencije EFSA ter nacionalnih in mednarodnih organov za ocene tveganja glede pomena širjenja virusov visokopatogene aviarnе influence z divjimi pticami;
 - (d) rezultate programov sistematičnega nadzora, izvedenih v skladu s členom 4 Direktive 2005/94/ES.
2. Države članice zagotovijo, da so zainteresirane strani, dejavne v perutninskem sektorju, vključno z malimi gospodarstvi, po najustreznejši poti obveščene o razmejitvi območij z visokim tveganjem, opredeljenih v skladu z odstavkom 1.
3. Države članice stalno pregledujejo obseg razmejitve območij z visokim tveganjem.

Člen 4

Ukrepi za zmanjšanje tveganja in poostreni biovarnostni ukrepi

1. Države članice stalno spremljajo posebne epidemiološke razmere na svojem ozemlju, pri tem pa upoštevajo tudi grožnje, ki jih pomeni odkrivanje visokopatogene aviarnе influence pri perutnini, drugih pticah v ujetništvu in divjih pticah v drugih državah članicah in bližnjih tretjih državah, ter ocene tveganja iz člena 3(1)(c).
2. Države članice sprejmejo ustrezne in izvedljive ukrepe za zmanjšanje tveganja prenosa virusov visokopatogene aviarnе influence z divjih ptic na perutnino na območjih z visokim tveganjem.
3. Ukrepi za zmanjšanje tveganja in poostreni biovarnostni ukrepi so usmerjeni v preprečevanje divjim pticam, zlasti vodnim pticam selivkam, da bi prišle v neposredni ali posredni stik s perutnino, zlasti z racami in gosmi.

4. Države članice glede na oceno epidemioloških razmer iz odstavka 1 na območjih z visokim tveganjem prepovejo naslednje dejavnosti:

- (a) gojenje rac in gosi z drugimi vrstami perutnine, razen če:
 - (i) se tveganje za vnos virusov šteje za neznatno zaradi lastnosti gospodarstva in obstoječih ukrepov za zmanjšanje tveganja, ki so po mnenju pristojnega organa zadostni, ali
 - (ii) se vrste perutnine, ki niso race in gosi, uporabljajo kot kontrolne živali v skladu z določbami pristojnega organa;
- (b) gojenje perutnine na prostem, razen če:
 - (i) je perutnina zavarovana pred stikom z divjimi pticami z mrežami, strehami, horizontalnimi tkaninami ali na drug ustrezen način ali
 - (ii) se perutnina oskrbuje s krmo in vodo v zaprtih prostorih ali pod zaščito, ki zadostno odvrča dostop divjih ptic in s tem preprečuje njihov stik s krmo ali vodo, ki sta namenjeni perutnini;
- (c) uporabo vodnih zajetij na prostem za perutnino, razen če so potrebna za nekatere vrste perutnine zaradi dobrobiti živali in so zadostno zaslonjena pred divjimi pticami;
- (d) oskrbo perutnine z vodo iz površinskih vodnih zajetij, do katerih imajo dostop divje ptice, razen če se voda obdelata tako, da se virusi aviarnе influence inaktivirajo;
- (e) zbiranje perutnine in drugih ptic v ujetništvu na trgih, predstavah, razstavah in kulturnih prireditvah, razen če se taki dogodki organizirajo in izvedejo tako, da je tveganje širjenja virusov z ptic, ki bi bile lahko okužene, na druge ptice kar najbolj zmanjšano;
- (f) uporabo umetnih ptic za vabo iz redov plojkokljunov (Anseriformes) in pobrežnikov (Charadriiformes), razen če se uporabljajo v okviru programa nadzora za aviarno influenco, ki se izvaja v skladu s členom 4 Direktive 2005/94/ES, raziskovalnih projektov, ornitoloških študij in drugih dejavnosti, ki jih dovoli pristojni organ;
- (g) izpuščanje perutnine za obnovo populacije divjih ptic, razen če to odobri pristojni organ, in sicer pod pogojem:
 - (i) da so te dejavnosti ločene od drugih gospodarstev ter
 - (ii) da so na perutnini za obnovo populacije rezultati viroloških testov na aviarno influenco, ki so bili izvedeni v skladu s točko 4(a) poglavja IV diagnostičnega priročnika za aviarno influenco iz Priloge k Odločbi Komisije 2006/437/ES ⁽¹⁾, negativni na vzorcih iz vsake proizvodne enote v 48 urah pred njihovo izpustitvijo.

5. Države članice lahko na podlagi rednega pregleda ukrepov v skladu s členom 5 razširijo ali omejijo obseg in obdobje uporabe ukrepov za zmanjšanje tveganja ter poostrene biovarnostne ukrepe iz odstavka 4.

6. Države članice spodbujajo perutninski sektor, naj podpira dejavnosti usposabljanja o ukrepih za zmanjšanje tveganja in poostrenih biovarnostnih ukrepih za lastnike perutnine, pripravi načrte biovarnosti posameznih gospodarstev in spremlja uporabo biovarnostnih ukrepov.

Člen 5

Ohranitev in pregled ukrepov za zmanjšanje tveganja in poostrenih biovarnostnih ukrepov, ki se uporabljajo na območjih z visokim tveganjem

1. Države članice na območjih z visokim tveganjem ohranijo ukrepe, ki se uporabljajo v skladu s členom 4(4), za obdobje, v katerem na njihovem ozemlju obstaja povečano tveganje za vnos in širjenje virusov visokopatogene aviarnе influence.
2. Države članice redno pregledujejo ukrepe, ki so jih sprejele v skladu s členom 4(4), in jih prilagajajo prevladujočim epidemiološkim razmeram, zlasti v zvezi s tveganji, ki jih pomenijo divje ptice.

⁽¹⁾ Odločba Komisije 2006/437/ES z dne 4. avgusta 2006 o odobritvi diagnostičnega priročnika za aviarno influenco v skladu z Direktivo Sveta 2005/94/ES (UL L 237, 31.8.2006, str. 1).

3. Države članice pregled iz odstavka 2 pripravijo na podlagi ocene naslednjih dejavnikov:
- (a) razvoja stanja bolezni pri divjih pticah, epidemiološke krivulje, tj. števila novih okužb na časovno enoto, evidentiranjem s pozitivnimi in negativnimi ugotovitvami ter dinamike okužbe;
 - (b) prisotnosti vrst divjih ptic selivk in sedentarnih ptic, zlasti tistih, ki so bile opredeljene kot ciljne vrste za nadzor aviarnе influence;
 - (c) pojavljanja izbruhov visokopatogene aviarnе influence pri perutnini in drugih pticah v ujetništvu, zlasti kot posledice vnosa primarnih virusov z divjih ptic;
 - (d) odkrivanja virusa visokopatogene aviarnе influence pri perutnini, drugih pticah v ujetništvu in divjih pticah med potekajočim nadzorom;
 - (e) podtipov virusov visokopatogene aviarnе influence, razvoja virusov in morebitnega vpliva na zdravje ljudi;
 - (f) epidemioloških razmer visokopatogene aviarnе influence pri divjih pticah, perutnini in drugih pticah v ujetništvu na ozemlju bližnjih držav članic in tretjih držav ter ocen tveganja, ki jih izvedejo agencija EFSA, nacionalni in mednarodni organi za oceno tveganja;
 - (g) stopnje izvajanja in učinkovitosti ukrepov iz tega sklepa.

Člen 6

Ozaveščanje

Države članice zagotovijo, da so sprejeti ukrepi, ki so potrebni za večjo ozaveščenost zainteresiranih strani, dejavnih v perutninskem sektorju, tudi malih gospodarstev, o tveganjih, ki jih pomeni vnos virusov visokopatogene aviarnе influence na gospodarstva, in da se navedenim zainteresiranim stranem zagotovijo kar najustreznejše informacije o ukrepih za zmanjšanje tveganja in poostrenih biovarnostnih ukrepih iz člena 4, zlasti o ukrepih, ki jih je treba izvajati na območjih z visokim tveganjem, na način, ki je najprimernejši za pritegnitev njihove pozornosti na takšne informacije.

Države članice prav tako ozaveščajo skupine, ki se ukvarjajo s prstoživečimi živalmi, vključno z ornitologi, opazovalci ptic in lovci.

Člen 7

Sistemi zgodnjega odkrivanja pri jatah perutnine

1. Države članice uvedejo ali poostrijo obstoječe sisteme zgodnjega odkrivanja, ki so namenjeni hitremu poročanju lastnikov pristojnemu organu o kakršnem koli znaku prisotnosti virusov visokopatogene aviarnе influence pri perutninskih jatah, ki se gojijo na gospodarstvih na območjih z visokim tveganjem.
2. Sistemi iz odstavka 1 kot ustrezne parametre, ki nakazujejo verjetno prisotnost bolezni, upoštevajo vsaj znaten upad pri vnosu krme in vode ter proizvodnji jajc, opaženo stopnjo umrljivosti in vse klinične znake ali postmortalne lezije, ki nakazujejo na prisotnost virusov visokopatogene aviarnе influence, pri čemer se upoštevajo variacije navedenih parametrov pri različnih vrstah perutnine in vrstah proizvodnje.

Člen 8

Večji nadzor pri divjih pticah

1. Države članice zagotovijo, da se večji nadzor nad populacijami divjih ptic ter nadaljnje spremljanje mrtvih ali bolnih ptic izvaja v skladu s smernicami o izvajanju programov nadzora za aviarno influenco pri divjih pticah iz Priloge II k Sklepu Komisije 2010/367/EU ⁽¹⁾, sprejetimi v skladu s členom 4(2) Direktive 2005/94/ES.
2. Države članice lahko izvedejo ciljno vzorčenje in laboratorijsko testiranje divjih ptic pri vrstah in na geografskih območjih, ki prej niso bili okuženi z virusi visokopatogene aviarnе influence.

⁽¹⁾ Sklep Komisije 2010/367/EU z dne 25. junija 2010 o izvajanju programov nadzora za aviarno influenco pri perutnini in divjih pticah v državah članicah (UL L 166, 1.7.2010, str. 22).

Člen 9**Dodatni začasni ukrepi v primeru potrjenih primerov visokopatogene aviarne influence pri divjih pticah**

1. Kadar je prisotnost virusa visokopatogene aviarne influence potrjena v vzorcih ene ali več divjih ptic ali njihovih iztrebkov in kadar je bilo opredeljeno povečano tveganje za vnos virusa na gospodarstva ali morebitno tveganje za javno zdravje, države članice sprejmejo dodatne začasne ukrepe v bližini navedenega primera, kar vključuje:
 - (a) izvajanje ukrepov za zmanjšanje tveganja in poostrenih biovarnostnih ukrepov v skladu s členom 4;
 - (b) povečan nadzor nad divjimi pticami v skladu s členom 8;
 - (c) po potrebi epidemiološke preiskave in obiske na gospodarstvih, vključno z vzorčenjem in testiranjem na visokopatogeno aviarno influenco, kadar je to primerno;
 - (d) uvedbo in okrepitev sistemov zgodnjega odkrivanja v skladu s členom 7.
2. Države članice lahko omejijo uporabo nekaterih ukrepov iz odstavka 1, če pristojni organ meni, da je tveganje za vnos virusa visokopatogene aviarne influence zanemarljivo na nekaterih delih njihovega ozemlja ali na določeni vrsti gospodarstev.

Člen 10**Obveznosti glede skladnosti in obveščanja**

1. Države članice poskrbijo za spremljanje izvajanja ukrepov iz tega sklepa s strani lastnikov in perutninskega sektorja.
2. Države članice Komisijo in druge države članice v okviru Stalnega odbora za rastline, živali, hrano in krmo obveščajo o ukrepih, ki jih sprejmejo za zagotavljanje skladnosti s tem sklepom.

Člen 11**Naslovniki**

Ta sklep je naslovljen na države članice.

V Bruslju, 10. avgusta 2018

Za Komisijo
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije